

אהל רחל

יוצא לאור לעילוי נשמת

מרת רחל לוי בת תמרה ז"ל

נלב"ע ט' אדר ב' התשס"ה

דעתך חשובה לנו r0548474308@gmail.com

בהעלותך תשפ"ב

וביום הקים את המשכן (ט טו)

בגמ' שבועות (טו:) אמר אביי מנין שאין בניין בית המקדש בלילה שנאמר "וביום הקים את המשכן" ביום מקימו ובלילה אין מקימו.

וכן פסק הרמב"ם (פ"א בית הבחירה הי"ב) וז"ל: אין בונים את המקדש בלילה שנאמר וביום הקים את המשכן ביום מקימים ולא בלילה וכו' והכל חייבים לבנותו ולסעוד בעצמם ובממונם אנשים ונשים כמקדש המדבר.

וקשה אחרי שמצינו כי מצוות בניית המקדש הוא רק ביום א"כ הוי מצוות עשה שהזמן גרמא ואיך נשים חייבות בה.

הקהילות יעקב (שבועות י:) תירץ דרך הקמת המשכן והגמר שלו הוא אסור בלילה, אבל כל ההכנות לעבודת הקודש כדוגמת אריגת היריעות ועשיית האדנים וכיו"ב ודאי מותר לעשות גם בלילה, והמצוה של בנין המקדש הוא וודאי גם על ההכנות השייכות לצורך המקדש, וזה נוהג גם בלילה ולכן לא חשיב מצוות עשה שהזמן גרמא.

בספר אביר יעקב הביא מספר בית יצחק (ועי' מנחת חינוך מצוה ב' אות ט') שתירץ על פי יסוד של הטורי אבן (חגיגה טז.) יש חילוק בין מצוה תמידית לבן מצוה שהיא פעם אחת.

מצוה תמידית כגון תפילין, כיון שהמצוה אינה לעשיית מעשה פעם אחת אלא לעשות מעשה תמידי, ע"כ בהא שהמצוה היא רק ביום ולא בלילה חשיב מצוות עשה שהזמן גרמא, אך במצוות עשה שהמצוה הוא פעם אחת ואם יעשה אותו ביום שוב לא יצטרך לעשותו בלילה, וכן אם יעשה אותו בלילה שוב לא יצטרך לעשותו ביום, בכה"ג כאשר נאמר דצריך

לעשות את המעשה ביום ולא בלילה לא חשיב מצוות עשה שהזמן גרמא.

ולפי"ז גם בבנין בית המקדש הרי את החלק של המקדש שיבנה ביום שוב לא יצטרך לבנות אותו חלק בלילה, לפי שהוא כבר בנוי, וע"כ לא חשיב בנין המקדש למצוות עשה שהזמן גרמא.

הצפנת פענח תירץ כיוון שנשים שייכות בקרבנות, הרי שהן חייבות בבנין בית המקדש לצורך הקרבנות שהן חייבות.

בספר **אמונת משה** תירץ כי למדו זאת מבנין המשכן שבו פירש הכתוב כי נשים חייבות, כדכתיב "וכל אשה חכמת לב בידיה טוו", ומכאן למדו לבנין בית המקדש כדאיתא בגמ' (שבועות טז).

וכנראה שלזה התכוון הרמב"ם בסיום דבריו "כמקדש המדבר".

בספר **מנחת אהרן** תירץ דכל מצוות עשה המוטלת על הציבור ולא על כל יחיד ויחיד לא שייך פטור של זמן גרמא, וכיוון דבנית בית המקדש שייך לכלל הציבור ואף לנשים כמבואר ברמב"ם בספר המצוות (אחרי מות מצוה רמח) אזי גם נשים מחוייבות בבנין בית המקדש.